

3103

3103

MATIĆ V.

O PLANIRANJIMA I O SNIMANJIMA
U OKVIRU UREĐIVANJA ŠUMA

Sarajevo — 1965.

SUMARSKI FAKULTET I INSTITUT ZA SUMARSTVO
u Sarajevu

Posebna izdanja

Uređuje:

Komisija za redakciju naučnih i ostalih publikacija Šumarskog fakulteta
i Instituta za šumarstvo u Sarajevu:

Prof. dr **Pavle Fukarek**, predsjednik i odgovorni urednik

Prof. **Vasilije Matić**

Prof. **Salko Đikić**

Karlo Fice, savjetnik

Doc. **Ostoja Stojanović**, sekretar i tehnički urednik

Pripremljeno za štampanje juna 1965. godine

Rad su finansirali:

Sekretarijat za poljoprivredu i šumarstvo SIV i

Poslovno udruženje šumarstva i industrije za preradu drveta
u Sarajevu

Tiraž: 250 komada

Uredništvo i administracija: Šumarski fakultet, Sarajevo, Zagrebačka 20

Tel. 39-422

Štampa: Institut za proučavanje istorije radničkog pokreta Sarajevo

1.0. PROBLEM

U poslijeratnom periodu u nekoliko navrata se pokušavalo da se razrade nova uputstva za uređjivanje šuma. Cilj se sastojao, pored ostalog, u tome da se "uklopi" uređjivanje šuma u naš sistem planiranja. U tome nismo uspjeli. Nismo uspjeli, po mojoj ocjeni, prvenstveno zbog toga što nismo mogli da se otresemo dosadašnjih metoda rada u oblasti uređjivanja šuma, metoda, koje su razradjivane za sasvim drukčije prilike. Da bismo uspjeli u rečenom treba da najprije razradimo odgovarajuće metode planiranja, vodeći pri tome računa i o metodama snimanja koje dolaze u obzir. U ovom radu ću pokušati da to učinim, ne upuštajući se u detalje. Prilikom razmatranja ovog problema prvenstveno ću imati u vidu prilike SRBIH, koje su mi najbolje poznate.

2.0. OPĆE KARAKTERISTIKE RJEŠAVANJA U DUHU KONTINUITETA GAZDOVANJA

Pečat planiranju u šumarstvu daje princip kontinuiteta gazdovanja. Stoga prilikom razmatranja problema planiranja u ovoj privrednoj grani treba biti načistu šta se razumijeva pod kontinuitetom gazdovanja i kakve su opšte karakteristike rješavanja u duhu kontinuiteta gazdovanja. Kako se tu i tamo u praksi nailazi na pogrešna shvatanja, to ću se najprije zadržati na ovom principu.

Osnovni zadatak šumarstva kao privredne grane sastoji se u tome da proizvede što više onih proizvoda kojima će se najbolje zadovoljiti potrebe društva u drvetu. Kako se radi o vrlo dugom procesu proizvodnje, to je za ostvarenje dobrih rezultata potreban dugoročan sistematski rad, iz godine u godinu i iz decenija u decenij, na povećavanju prirasta i prinosa^{1/}. Za gazdinstvo koje pokazuje

1/ Pod prinosom razumijevam proizvedenu količinu drveta /na panju/ po hektaru i godini.

lošeg kvaliteta sastojina, naročito bukovich, zbog vrlo skupog privlačenja i zbog vrlo velikih ulaganja u otvaranja uslovi privredjivanja šumskih gazdinstava su nepovoljni, mnogo nepovoljniji nego u razvijenijim republikama. Zbog toga i manji koraci u pogledu unapredjenja kvaliteta sastojina znače za njih vrlo težak teret u finansijskom pogledu, naročito za gazdinstva koja raspolažu pretežno bukovim šumama. O tome je bilo ranije govora. Za rješavanje ovog delikatnog problema u utvrdjenim okvirima treba angažovati stručnjake na terenu i kolektive gazdinstava u što većoj mjeri. U tom pravcu učiniće se mnogo više ako se ostavi gazdinstvima što veća sloboda prilikom izrade godišnjih predloga sječa za pojedine sastojine nego ako se izrada tog plana svede na prepisivanje podataka iz uređajnog elaborata.

Ukoliko mislimo da maknemo razvoj šumarstva u SRBiH sa mrtve tačke, treba insistirati na sprovođenju u život usvojene dinamike u pogledu popravljanja kvaliteta sastojina. Naravno, treba predvidjeti izvjesna tolerantna odstupanja. Radi obezbjedjenja provodjenja dinamike treba dati čitavom materijalu koji se odnosi na doznaku u visokim šumama karakter javnog dokumenta, kao što ga npr. ima završni račun, i donijeti propise da lažno prikazivanje povlači za sobom krivičnu odgovornost onog stručnjaka koji je proveo radove na terenu odnosno koji je izradio elaborat. Na taj način doći će kolektiv gazdinstva do osnova za kontrolisanje svog rada, a zajednica za kontrolisanje rada kolektiva gazdinstva.

Stavljanje na dnevno raspravljanje rezultata rada povući će za sobom studioznije prilaženje izradi godišnjih planova, što će opet doprinijeti njihovom kvalitetu.

Investicioni programi za otvaranje šuma i za podizanje potrebnih objekata visokogradnje treba da predstavljaju daljnju razradu usvojene osnovne koncepcije u uređajnom elaboratu. Pri tome treba vezati ruke projektantu samo onoliko koliko je to nužno radi ostvarivanja ciljeva. To važi i za projekte.

S A D R Ž A J

	Strana
1.0. <u>P R O B L E M</u>	1
2.0. <u>OPĆE KARAKTERISTIKE RJEŠAVANJA U DU- HU KONTINUITETA GAZDOVANJA</u>	1
3.0. <u>OPĆENITO O METODAMA SNIMANJA PRI URE- DJIVANJU ŠUMA</u>	14
4.0. <u>REALNOST UREDJAJNOG ELABORATA USLOV- LJENA USVOJENOM ŠUMARSKOM POLITIKOM</u>	31
5.0. <u>MOGUĆNOST PLANIRANJA UZGOJNIH MJERA PRI IZRADI UREDJAJNOG ELABORATA</u>	45
5.1. SASTOJINA	45
5.2. GAZDINSKA KLASA	64
5.3. GAZDINSKE KLASSE ŠUMSKOPRIVRED- NOG PODRUČJA	84
5.4. SKUPINE GAZDINSKIH KLASA PRIV- REDNE JEDINICE I ŠUMSKOPRIVRED- NOG PODRUČJA	84
6.0. <u>MOGUĆNOST UTVRDJIVANJA PLANOVA ZA PO- JEDINE UREDJAJNE JEDINICE</u>	85
7.0. <u>O ULOZI VISOKOKVALIFIKOVANOG STRUČ- NJAKA PRILIKOM PROVODJENJA UREDJAJ- NIH PLANOVA U ŽIVOT</u>	86
8.0. <u>O UREDJAJNIM OPERATIMA</u>	94
8.1. INVENTARIZACIJA ŠUMA	101
8.2. UREDJAJNI ELABORATI	111
8.3. GODIŠNJI PLANOVI I IZVJEŠTAJI PROGRAMI I PROJEKTI	147